

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
з дисципліни «Історичне краєзнавство, музеєзнавство»
для студентів спеціальності 014 «Середня освіта (Історія)»
(підсумкова форма контролю – екзамен)

1. Поняття «краєзнавство» та його складові частини.
2. Історичне краєзнавство, його предмет та ознаки.
3. Теоретико-методологічні особливості вивчення історичного краєзнавства.
4. Джерела історичного краєзнавства.
5. Науково-педагогічні основи шкільного та вузівського краєзнавства.
6. Національне літописання і історична проза XVII–XVIII ст. як вияв зацікавлення історією рідного краю.
7. Збирачі старожитностей та перші публікації краєзнавчих праць у XVIII ст.
8. Україна, рідний край очима чужоземців.
9. Топографічні описи як жанр краєзнавчої літератури.
10. Початки професійної історико-краєзнавчої діяльності (перша половина XIX ст.). Виникнення наукових осередків і товариств на Наддніпрянській Україні. Михайло Максимович.
11. «Наддніпрянська українська трійця» (Т. Шевченко, П. Куліш, М. Костомаров), її роль у формуванні національного історичного краєзнавства.
12. «Руська трійця» – пробудження національної свідомості західних українців.
13. Поява перших музеїв в Україні першої половини XIX ст.
14. Наукові товариства, організації, музеї і формування національного історичного краєзнавства на Наддніпрянщині у другій половині XIX – початку XX ст. Павло Чубинський. Володимир Антонович. Дмитро Яворницький.
15. Історико-краєзнавчі дослідження на західноукраїнських землях у другій половині XIX – початку XX ст. Початки краєзнавчої літератури та мандрівництва в Галичині.
16. Іван Франко – теоретик краєзнавства.
17. Роль «Просвіти» та НТШ у формуванні національного краєзнавства. Діяльність Володимира Гнатюка та Володимира Шухевича.
18. Становлення національного краєзнавства в період української революції 1917–1921 рр.
19. Науково-дослідні інститути та вищі навчальні заклади в організації краєзнавства у 1920-х рр.
20. Діяльність науково-дослідних кафедр краєзнавства у 1920-х – на початку 1930-х рр.

21. Роль ВУАН та інститутів народної освіти (ІНО) в розвитку історичного краєзнавства.
22. Перша Всеукраїнська конференція краєзнавства та створення Українського комітету краєзнавства (УКК). Становлення організаційних форм.
23. Розвиток історичного краєзнавства в умовах утвердження радянського тоталітарного режиму наприкінці 1920–1930-х рр.
24. Історико-краєзнавчий рух на західноукраїнських землях у 1920–1930-х рр. Підвалини формування краєзнавства в Галичині.
25. Краєзнавчо-туристичне товариство «Плай» та його часопис «Наша Батьківщина».
26. Діяльність суспільно-культурних та музейних товариств на західноукраїнських землях у міжвоєнний період. Історико-краєзнавчі видання.
27. Український краєзнавчий рух на Західній Волині в 1920–1930-х рр.
28. Український краєзнавчий рух на Закарпатті й Північній Буковині в 1920–1930-х рр.
29. Краєзнавство УРСР в роки Другої світової війни та в період післявоєнної відбудови.
30. Розвиток історичного краєзнавства в УРСР у 1950–1980-х рр.
31. Творення національного історичного краєзнавства у період незалежності.
32. Історико-краєзнавчі дослідження в діаспорі.
33. Археологічні дослідження в Україні та Прикарпатті на сучасному етапі.
34. Використання археологічного матеріалу в навчальному процесі.
35. Топоніміка як наука про назви географічних об'єктів.
36. Ономастика і топоніміка в історичному краєзнавстві та їх основні принципи.
37. Антропоніміка в історичному краєзнавстві.
38. Методика використання матеріалів ономастики і топоніміки в шкільному краєзнавчому русі.
39. Етнографія і її завдання. Етнографічні установи на сучасному етапі розвитку та їхні видання в Україні.
40. Історико-етнографічне районування України і Прикарпаття та його значення в розвитку історичного краєзнавства.
41. Методи збору та досліджень етнографічних матеріалів та їх використання в школі.
42. Усні джерела та їх значення в розвитку історичного краєзнавства.
43. Методика проведення бесіди і запису фольклорно-етнографічних матеріалів.
44. Історія розвитку музеїв на теренах України.

- 45.Класифікація музеїв.
- 46.Музей – важливий центр шкільного краєзнавства: загальна характеристика.
- 47.Розробка структури і складання тематико-експозиційного плану шкільного музею.
- 48.Виявлення та організація збору експонатів і матеріалів до громадського музею у селах і містечках України.
- 49.Музей – важливий центр шкільного краєзнавства.
- 50.Загальна характеристика музеїв Прикарпаття.
- 51.Івано-Франківський краєзнавчий музей.
- 52.Літературно-меморіальні музеї членів «Покутської трійці».
- 53.Івано-Франківський історико-меморіальний музей Олекси Довбуша.
- 54.Івано-Франківський обласний музей визвольної боротьби імені Степана Бандери.
- 55.Літературний музей Прикарпаття.
- 56.Музей мистецтв Прикарпаття.
- 57.Музей освіти Прикарпаття та історії університету.
- 58.Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Йосафата Кобринського.
- 59.Національний заповідник «Давній Галич».
- 60.Музеї Верховини і Верховинщини.
- 61.Теорія екскурсійної справи. Сутність, основні ознаки та функції екскурсії.
- 62.Класифікація екскурсій (за змістом екскурсій, за складом учасників, за місцем проведення (вид екскурсії), за способом перебування, за формою проведення, за циклічністю проведення, за метою, завданням та формою проведення).
- 63.Формування шкільної екскурсійної тематики (тема та об'єкти, назва екскурсії).
- 64.Елементи педагогіки і психології в шкільній екскурсійній роботі. Закони логіки та їх застосування в шкільних екскурсіях.
- 65.Екскурсійна методика. Технологічний процес створення нової екскурсії.
- 66.Методика екскурсійного показу. Прийоми показу.
- 67.Методичні прийоми розповіді в екскурсійній справі.
- 68.Техніка ведення екскурсії. Методика запам'ятовування текстів шкільної екскурсії.
- 69.Підготовка екскурсовода до проведення екскурсії.
- 70.Професія – екскурсовод. Етапи становлення професії, вимоги до екскурсовода. Зовнішній вигляд і манери екскурсовода. Професійна майстерність екскурсовода.

71. Якість екскурсії, способи її оцінки. Оцінка якості екскурсії. Методика розбору екскурсії.
- 72.3 історії пам'яткоохоронного руху в Україні. Участь Українського товариства охорони пам'яток та культури у дослідженнях пам'яток історії, архітектури і культури.
73. Законодавство України з питань охорони культурної спадщини.
74. Історико-архітектурні стилі, їх класифікація.
75. Характеристика основних пам'яток історії, архітектури і культури України.
76. Історико-архітектурні пам'ятки на Івано-Франківщині та їх роль у вивченні історичного краєзнавства.
77. Основні напрями, форми і методи використання пам'яток історії і культури в навчально-виховній роботі з учнями.
78. Найважливіші відомості про писемність і давньоруські рукописи, матеріал рукописів. Літописи та їх зовнішнє оформлення, методи їх написання та зберігання.
79. Зародження книгодрукування та його поширення на Україні і Прикарпатті.
80. Періодична преса та видання, їх використання в шкільній краєзнавчій роботі.
81. Архів та його складові.
82. Архівна справа як складова історичного краєзнавства у XV–XVIII ст.
83. Архівні установи кінця XIX – початку XX ст.
84. Архівна справа з вивчення історії краю у XX ст.
85. Методика праці в архівній установі для збору матеріалів з вивчення історії рідного населеного пункту.
86. Структура та план написання історії населеного пункту.
87. Методика встановлення дати заснування населеного пункту та походження його назви.
88. Методика написання літопису населеного пункту.
89. Методика підготовки списку літератури та джерел, ілюстративних матеріалів до історії населеного пункту.
90. Методика збору інформації з вивчення родоводу та його оформлення.
91. *Література з вивчення краю на прикладі населеного пункту, регіону, де народився студент (згідно опрацьованих студентом матеріалів краєзнавчого відділу Івано-Франківської обласної універсальної бібліотеки імені І. Франка) (обов'язкове для всіх 4-те питання екзаменаційного білету теоретичного туру екзамену).*
92. *Характеристика краєзнавчо-туристичного маршруту (на прикладі населеного пункту, регіону, де народився студент) (обов'язкове для всіх 5-те питання екзаменаційного білету теоретичного туру екзамену).*